

Ghirlanda tăcerii

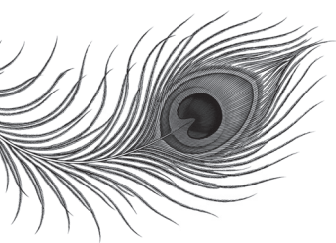
Din învățăturile lui Sri Ramana Maharshi:
însemnări și eseuri

Coordonator și editor:
MADEEA AXINCIUC

Coautori:

ADRIANA SPĂTARU-FLOREA, EUGEN ȚEPEȘ STROIA,
GINA CRISTINA ILIE, LAURA ANDRONIC,
ANTONIA ANTONESCU, CLAUDIA-LANIANA ZAMFIR,
IRENA DIANA GHEORGHE, MONICA SAULEA,
IOANA TURCU, ALEXANDRU-THEODOR COJANU

EDITURA HERALD
București

CUPRINS

ABREVIERI ȘI ACRONIME	9
CUVÂNT ÎNAINTE	11
CREAȚIE, PERCEPȚIE ȘI SINE	19
<i>Padamalai, capitolul „Lumea și Creatorul său” – Adriana Spătaru-Florea</i>	
1. Introducere	19
2. Creația	20
3. Cel care vede și văzutul	23
4. Realitatea aparenței lumii	24
5. Ishwara și Destinul	27
6. Concluzie	30
CINE SUNT EU?	33
<i>Padamalai, capitolul „Sinele” – Eugen Țepeș Stroia</i>	
1. Contextul lecturii	33
2. Rezumat tematic al capitolului	37
3. Versete relevante	43
4. Impresii personale	51
5. Experiența Sinelui în <i>Padamalai</i> și ecourile ei în tradiția biblică	52

ÎNTOARCEREA LA SINE ÎN LUMINA	
ÎNVĂȚĂTURILOR LUI SRI RAMANA MAHARSHI	59
<i>Padamalai, capitolul „Sinele” – Gina Cristina Ilie</i>	
1. Introducere	59
2. Cunoașterea Sinelui și falsa idee a „realizării”	60
3. Sinele, natura sa non-duală și imposibilitatea conceptualizării	65
4. Beatitudinea ca natură intrinsecă a Sinelui	69
5. Alegoria umbrei – întoarcerea la adăpostul Sinelui	72
6. Concluzie	75
PADAMALAI	77
Capitolele: „Creația”, „Văzătorul și văzutul”, „Realitatea aparenței lumii” – <i>Laura Andronic</i>	
1. Prezentare generală	77
2. <i>Padamalai</i> , capitolul „Creația”	78
3. <i>Padamalai</i> , capitolul „Văzătorul și văzutul”	82
4. <i>Padamalai</i> , capitolul „Realitatea aparenței lumii”	86
INIMA-MONADĂ ȘI MONADA-INIMĂ	91
Între sentimentul religios intelectual (Leibniz) și trăirea mistică plenară (Sri Ramana Maharshi) – <i>Antonia Antonescu</i>	
1. Introducere	91
2. Inima ca Monadă sau Monada ca Inimă?	93
3. Concluzii	99
ÎNȚELEGEREA NATURII REALE A SINELUI	101
<i>Padamalai</i> , capitolul „Sinele” – <i>Claudia-Laniana Zamfir</i>	
1. Decuparea temei	101
2. Conținut ideatic	101
3. Concluzii	106

**TĂCEREA ȘI ADEVĂRUL ÎN LUMINA CONVORBIRILOR
CU SRI RAMANA MAHARSHI – Irena Diana Gheorghe** 107

1. Introducere 107
2. Tăcerea ca prezență și transformare spirituală 110
3. Tăcerea ca formă revelatoare a adevărului 113
4. Concluzii 120

**CUNOAȘTEREA DIVINULUI PRIN ÎNTOARCEREA LA
SINE: CUM AJUNGEM LA STAREA DE PACE ABSOLUTĂ
ÎN ACCEPȚIUNEA LUI SRI RAMANA MAHARSHI** 123

*Padamalai, capitolele: „Alte sinonime pentru Sine”,
„Guru”, „Jnani” – Monica Saulea*

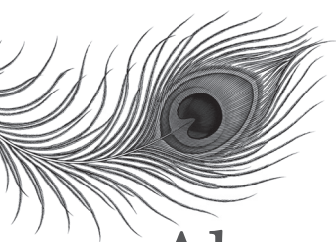
1. Introducere 123
2. *Mauna* 125
3. Pacea 128
4. Inima 129
5. Dumnezeu 131
6. *Shivam* 133
7. Relația dintre *guru* și *jnani* 133
8. *Jnani* 135
9. Viața luminată 135
10. Concluzie 136

**DESPRE CONCEPTUL DE JIVA [SCR.]
ȘI RELATIVITATEA RELAȚIEI EU-TU** 137

*Padamalai, subcapitolul „Identitatea
individuală” – Ioana Turcu*

1. Introducere 137
2. Cum trasează Ramana Maharshi
conceptul Sinelui 139
3. Ce este *jiva* [scr.] în viziunea lui
Ramana Maharshi 141
4. Chei către înțelegerea și eliberarea Sinelui 144
5. Încheiere 148

SINELE CA REALITATE ULTIMĂ	149
<i>Padamalai, capitolul</i>	
<i>„Sinele” – Alexandru-Theodor Cojanu</i>	
1. Introducere	149
2. Analiza capitolului	152
3. Comentarii	161
BIBLIOGRAFIE	163
DESPRE AUTORI	169

Abrevieri și acronime

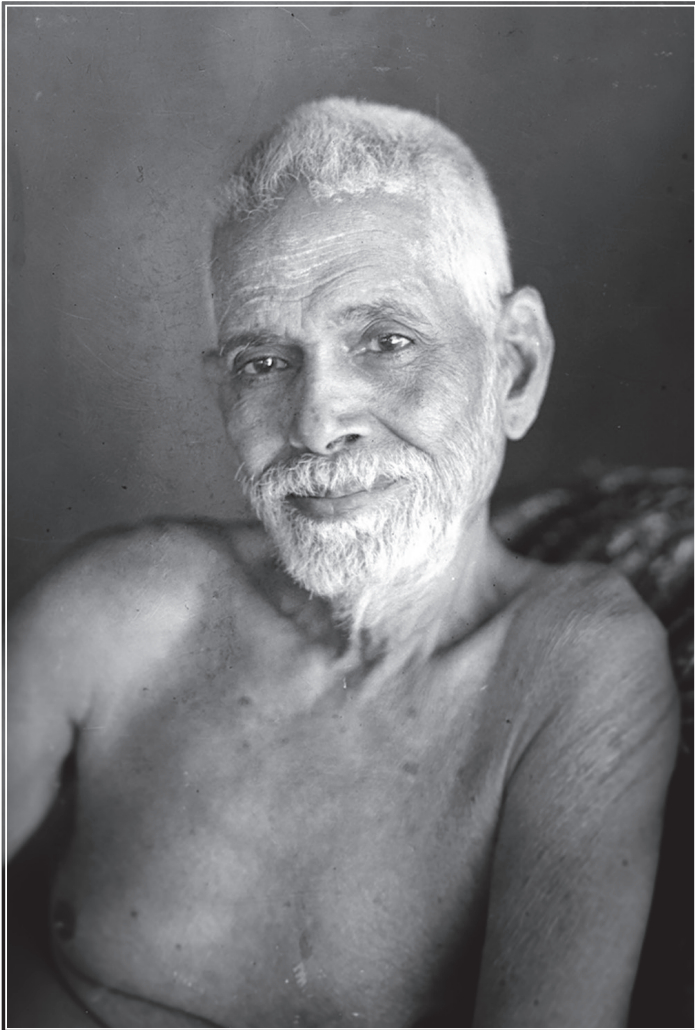
Abrevieri

ebr.	(limba) ebraică
fr.	(limba) franceză
ger.	(limba) germană
gr.	(limba) greacă
ibid.	(lat.) <i>ibidem</i>
lat.	(limba) latină
scr.	(limba) sanscrită
tml.	(limba) tamilă
t.n.	traducerea noastră
eng.	(limba) engleză

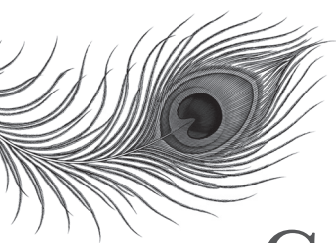
Acronime (pentru texte-sursă)*

<i>Padamalai</i>	P
<i>Guru Vachaka Kovai</i>	GVK
<i>Talks</i>	T
<i>Înțeleptul de la Arunachala</i>	ÎA
<i>Ulladu Narpadu</i>	UN
<i>Opere complete</i>	OC

* Referințele bibliografice complete se regăsesc la secțiunea *Bibliografie* din finalul cărții.

**Sri Ramana Maharshi
(foto: G.G. Welling, 1948)**

Cuvânt înainte

Adevărul s-a dovedit încă o dată prin cei înțelepți a fi substratul care e diferit de stările de veghe, vis și somn profund – modurile lui extinse –, ce cu adevărat sunt ținute împreună de el, asemeni florilor legate împreună într-o ghirlandă. Tu ești Acela! (Shankaracharya, „Imn către Dakshina-murti”, în *Collected Works*, 192, t.n.)

Ghirlanda tăcerii este prima carte din cultura română dedicată pătrunderii și oglinirii critice a învățăturilor lui Sri Ramana Maharshi, cunoscut, după apariția lucrării lui Mungala S. Venkataramiah, și drept „Înțeleptul de la Arunachala”. Pentru prima dată, se oferă un răspuns în limba română după lectura atentă și nepărtinitoare a lucrărilor care cuprind învățăturile spirituale ale maestrului deplin realizat Bhagavan Sri Ramana Maharshi. Gestul înseamnă și o întoarcere a darului, acum dinspre noi: ghirlandei de nestemate a învățăturilor i se răspunde prin această ghirlandă a tăcerii, care dă glas celor de necuvântat izvorâte după lămurirea lor tăcută în inimă. Semnul maturizării unei culturi este tocmai acesta: ea creează și se primenește prin întâlnirea cu valori din alte spații culturale, cărora le răspunde cu recunoștința primirii unei noi înțelegeri aducătoare de pace.

Așa cum nu poți înțelege deplin natura și frumusețea propriului oraș dacă nu vezi, măcar o dată în viață, un alt oraș, la fel, noi, oamenii, ne înțelegem, ne discernem și ne reformulăm prin întâlnirile semnificative de care avem parte. Ospitalitatea și filoxenia, primirea de oaspeți și iubirea de străini, sunt valori

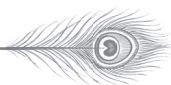

biblice pe care le prețuim în spațiul european, pe linie iudaică și creștină, și le asumăm ca fiind însemne ale omeniei și ale nobleței, mai cu seamă în creștinismul răsăritean, unde în orice lăcaș de cult ne întâmpină icoana Sfintei Treimi: Avraham îi primește și îi ospetește pe cei trei „oameni” – Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, în creștinismul latin și răsăritean, respectiv, Arhanghelii Mihail, Gabriel și Rafael, în iudaism. Ospetea învățăturilor lui Sri Ramana Maharshi se petrece atunci când ele sunt trecute prin filtrul minții și inimii noastre, purtând rod.

Motoul din Adi Shankara face trimitere la ceea ce ne unește și ne separă deopotrivă. Imnul a fost menționat adeseori de Sri Ramana Maharshi, care l-a tradus în limba tamilă pentru discipolii săi. Ghirlanda de flori este nelipsită din orice ritual în templele din Tamil Nadu. Bogăția și frumusețea lor neasemuite sunt precum devoțiunea cu care ele sunt oferite divinului. Una dintre lucrările cele mai cunoscute și îndrăgite aparținând lui Sri Ramana Maharshi este *Arunachala Aksharamanamalai*, „Ghirlandă [maritală/nupțială] din litere [a lui Ramana] pentru Arunachala”, un poem amplu prin care marele Înțelept deplin realizat își exprimă, în acrostih, iubirea și devoțiunea pentru Shiva-Arunachala. De aici, și răsfrângerea acestor înțelesuri, prin oglindire, în titlu.

Autorii cărții sunt tineri cercetători români, masteranzi în cadrul programului de *Studii Religioase – Texte și Tradiții* al Universității din București. Pasionați de studiul religiei în manieră academică, o surprinzător de mare parte dintre ei doresc să urmeze și un parcurs doctoral. Cu siguranță, este vorba despre o grupă aparte, alături de care am avut privilegiul ca profesori să ne bucurăm de împărtășirea unei experiențe alese de predare, comunicare și învățare.

Cartea s-a născut prin aducerea împreună a lucrărilor oferite la final de semestru pentru evaluarea la cursul de *Filosofia religiei*, pe care l-am susținut în anul academic 2024-2025, în cel

de-al doilea semestru, la masteratul de *Studii Religioase – Texte și Tradiții*. Am fost impresionată de seriozitatea, expresivitatea și rigoarea acestor însemnări și eseuri pe marginea textelor discutate la curs. În egală măsură, am remarcat la acești masteranzi, în timpul cursului și ulterior, o transformare, dar și o înnoire a modului de a privi religia, textele, oamenii și lumea, care se regăsesc explicit și în aceste oneste crâmpie de gând. Astfel am luat decizia de a le publica pe cele mai sugestive, redactate cu dăruire, cu profunzime și cu strădania de a înțelege și interpreta atent firele care exprimă chiar modul nostru de a fi și de a pătrunde. Această sensibilitate și responsabilitate pentru receptarea și transmiterea mesajului, mărturisesc, m-au încântat.

Cursul de *Filosofia religiei* a purtat subtitlul *Despre faptul de a fi în învățăturile lui Sri Ramana Maharshi*. A debutat cu elemente introductive despre biografia lui Sri Ramana Maharshi, despre relația maestru-discipol și proeminența figurii lui Sri Muruganar care pune în scris, în vers tamil, învățăturile lui Sri Ramana Maharshi, despre Muntele Sfânt Arunachala și semnificația lui în tradiția spirituală din Tamil Nadu. Lucrările utilizate în cadrul cursului au fost fie texte de autor, compuse de Sri Ramana Maharshi însuși, fie învățături puse în scris cu rigoare de discipolii apropiați, sub atenta îndrumare a maestrului, cum este cazul lui Sri Muruganar. Ele au fost dublate de o literatură secundară consistentă. Am acompaniat prelegerile și prezentările masteranzilor cu imagini, scurte filme și muzică devoțională în limbile tamilă și sanscrită, dar și cu relatări ale experiențelor proprii trăite în călătoriile mele la Tiruvannamalai. Cursul a continuat cu elemente de hermeneutica textului sacru și cu dezbateri privind relația dintre discursul religios și cel filosofic, accentuând specificitatea literaturii și vaite devoționale de limbă tamilă. O atenție aparte i s-a acordat poetului sfânt Manikkavachagar, pe urmele căruia pășește ca poet Sri Muruganar. A doua parte a cursului s-a concentrat pe

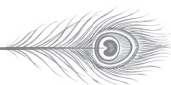

analiză de text și a abordat teme-cheie din gândirea Înțeleptului de la Arunachala: despre faptul de a fi, despre mișcare, despre cauzalitate, despre spațiu și timp, despre inimă, despre cunoaștere și devoțiune, despre tăcere și natura Sinelui. La ultimul curs, a fost reevaluată critic dimensiunea transculturală și transreligioasă a discursului învățăturilor, tematizând posibilitatea și fertilitatea unui asemenea demers pentru o comunicare interreligioasă autentică, neangajată.

Lucrările participanților la prezentul volum reprezintă note de lectură, însemnări, eseuri și cugetări pornind de la temele și textele discutate la curs. Ele se concentrează pe evidențierea aspectelor adânci, de un rafinament subtil, ale ideilor și înțelesurilor din textele analizate. Autorii au ales din capitolele indicate la curs acele fragmente care au avut răsunet în ființa lor. De altfel, miza formatoare a științelor umaniste aici răzbate cu adevărat: nu în erudiția oarbă și stearpă, ci în înțelegerea care te orientează către noblețea propriului fapt de a fi.

Textele-sursă pentru eseurile din carte sunt, în principal, trei:

- *Padamalai. Teachings of Sri Ramana Maharshi* (în vers tamil de Sri Muruganar, ed. de David Godman, trad. de Dr. T.V. Venkatasubramanian, Robert Butler și David Godman, All India Press, Pondicherry, 2005);
- *Guru Vachaka Kovai [The Garland of Guru's Sayings]* (în vers tamil de Sri Muruganar, ed. de David Godman, trad. de Dr. T.V. Venkatasubramanian, Robert Butler și David Godman, Sudarsan Graphics Pvt. Ltd., Chennai, 2008);
- *Înțeleptul de la Arunachala. Convorbiri cu Sri Ramana Maharshi* (2 vols.), de Mungala S. Venkataramiah [Swami Ramananda Saraswati] (Editura Herald, București, 1989/1997).

Primele două lucrări nu au fost încă traduse în limba română, motiv pentru care oferim în subsolul paginii și varianta în limba engleză a textelor citate din aceste ediții, în traducerea de referință din limba tamilă în limba engleză. Ultima lucrare, *Înțeleptul de la Arunachala. Convorbiri cu Sri Ramana Maharshi*, a fost reeditată consecvent în limba română, de la prima apariție în 1989, la Editura Herald.

Am păstrat întocmai și fragmentul de început al fiecărei lucrări, chiar dacă uneori, fiind vorba despre aceeași carte-sursă, introducerile pot părea redundante. Cu toate acestea, ele nu sunt identice, iar asemănarea lor se cerne ușor pentru a face loc propriului drum. Am lăsat în volum și texte care se ocupă de aceleași capitole din edițiile menționate, pentru a vedea cum exercițiul lecturii și al înțelegerii este unic de fiecare dată.

Transliterarea din limbile sanscrită, tamilă și ebraică este una fonetică, simplificată (fără diacritice ori semne speciale) și adaptată limbii române, astfel încât și cititorul nespecializat să poată reproduce, uneori doar aproximând, veșmântul sonor al cuvintelor.

Întrucât termenii-cheie din diferite corpusuri de texte apar în limbile tamilă, sanscrită, engleză, germană, ebraică, latină etc., pentru discernere, am optat să menționăm limba-sursă între paranteze drepte ori de câte ori cuvintele sunt redată în textul cărții cu italice, în transliterare.

Voi încheia, drept *captatio benevolentiae*, cu strălucirea din acest șirag a unui gând incredințat nouă de unul dintre autori, pe care vă las bucuria să îl descoperiți citind cartea:

Lectura acestui capitol a fost pentru mine nu doar o întâlnire cu o doctrină spirituală, ci o confruntare profundă cu mecanismele subtile ale propriei mele căutări. Am simțit, verset după verset, cum această învățătură nu îmi oferă

noi concepte de înțeles sau noi practici de încercat, ci îmi cere să mă opresc. Să încetez să mai caut cu mintea ceea ce este dincolo de ea. A fost, în esență, un proces opus învățării, de renunțare la presupunerea că Sinele ar putea fi găsit „undeva”, „cândva”, „altfel”.

Madeea Axinciuc

Milostive Ganapati, binecuvântează-mă cu mâna
Ta (iubitoare), pentru a putea să fac ca această
ghirlandă matrimonială de litere să fie demnă
de Sri Arunachala, mirele!

[...] O, Arunachala! Domnul meu Iubitor!
Aruncă-Ți ghirlanda (pe umerii mei), Tu Însuți
purtând-o pe aceasta alcătuită de mine, O, Aru-
nachala! (Sri Ramana Maharshi, „*Arunachala
Aksharamanamalai*”, în *Opere complete*, 94, 105)